



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 431/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, Mlynská 28, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 7C/115/2008-343 z 13. mája 2024 takto

### rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

### O d ô v o d n e n i e :

#### I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania.

#### II.

2. Sťažovateľovi bolo v spore, ktorý začal ešte v roku 2008, proti žalovanej poisťovni priznaných 71 386,35 eur (16 617,80 eur náhrada za bolesť a 54 768,55 eur náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia). Rozhodnutie v tejto časti nadobudlo právoplatnosť vo februári 2010. Ďalej sa konalo len o úrokoch z omeškania, o čom bolo právoplatne rozhodnuté až v októbri 2015, kedy aj sťažovateľovi bola popri úrokoch z omeškania priznaná aj náhrada trov konania v plnom rozsahu.

3. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 27. septembra 2023 sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia 5 325,30 eur. Základnú sadzbu tarifnej odmeny vzhľadom na vyčíslenia sťažovateľa určil na 270,54 eur. Uviedol, že správne by bolo základnú sadzbu tarifnej odmeny určiť z prisúdených 71 386,35 eur, treba však vychádzať z toho, že advokát sťažovateľa si trovy právneho zastúpenia vyčíslil viacerými podaniami. Prvým z novembra 2009, kde základnú sadzbu tarifnej hodnoty vypočítal z 82 847,87 eur na 585,89 eur, a druhým z novembra 2011 a tretím z júla 2015, kde základnú sadzbu tarifnej odmeny určil z 10 539,13 eur na 270,54 eur.

4. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť. Bol toho názoru, že základná sadzba tarifnej odmeny mala byť určená na 701,24 eur z priznaných náhrad za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, a to za úkony právnej služby, ktoré boli poskytnuté do právoplatného priznania týchto čiastok. Až za následné úkony právnej služby mala byť základná sadzba tarifnej odmeny určená z priznaného úroku 10 539,13, teda na 270,54 eur. Podľa sťažovateľa okresný súd nebol viazaný jeho vyčíslením a základnú sadzbu tarifnej odmeny mal určiť podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu okresného súdu bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá. Okresný súd vychádzal z analogicky aplikovaného § 216 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd je viazaný žalobným návrhom, ktorý môže prekročiť, iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Podľa okresného súdu aj pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania nemožno opomenúť dispozičnú zásadu a strana musí vyvinúť aktivitu prostredníctvom vyčíslenia trov konania. Sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka nemôže slúžiť ako prostriedok nápravy zvrátenia stavu nastoleného skoršou procesnou pasivitou. V tejto súvislosti odkázal na rozhodnutia ústavného súdu (III. ÚS 191/2020, II. ÚS 538/2020, IV. ÚS 676/2023, IV. ÚS 130/2023). Dodal, že nie je bez návrhu oprávnený skúmať, z akých dôvodov si sťažovateľ uplatnil nižšiu náhradu trov konania, ako mu patrila, keďže k uplatneniu nižšej náhrady môžu stranu viesť rôzne konkrétne okolnosti.

### III.

6. Sťažovateľ opakuje svoju argumentáciu zo sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Uznesenie považuje za rozporné s princípmi spravodlivosti, z čoho vyvodzuje porušenie svojich ústavných práv. Podľa sťažovateľa okresný súd vychádzal z nesprávnej tarifnej hodnoty. Poukazuje na svoj úspech v časti istiny. Je toho názoru, že základná sadzba tarifnej odmeny za úkony právnej služby do právoplatnosti rozhodnutia o istine mala byť určená z tejto istiny a až za následné úkony mala byť určená z neskôr priznaných úrokov z omeškania. Okresný súd nemal vychádzať z jeho podania z júla 2015, pretože pri rozhodovaní o výške náhrady nie je viazaný rozsahom návrhu. O výške náhrady sa totiž rozhoduje bez návrhu a skutočnosti potrebné na určenie základnej sadzby tarifnej odmeny boli zrejme zo spisu. Za nesprávny považuje sťažovateľ odkaz na viaceré rozhodnutia ústavného súdu, keďže tie sa vzťahujú na situácie, keď strana neskoro alebo vôbec nepredložila listiny potrebné na vyčíslenie náhrady trov. Naopak, poukazuje na nález ústavného súdu (I. ÚS 171/2019), z ktorého vyplýva, že úlohou vyššieho súdneho úradníka je pri výpočte náhrady trov postupovať podľa vyhlášky a na nesprávny výpočet má reagovať sudca v rozhodnutí o sťažnosti.

### IV.

7. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

8. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 13/00). Treba zdôrazniť zdržanlivosť k výkladu

zákonného práva o náhrade trov konania, keďže problematika trov konania má akcesorickú povahu. K zrušeniu výroku o trovách konania sa treba uchýľovať výnimočne pri zistení extrémnemu zásahu do základného práva (II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). Na vyvodenie porušenia ústavných práv rozhodnutím o sťažnosti vplýva aj jej povaha ako prostriedku nápravy takých pochybení, ktoré nevyhnutne nemusia byť preskúmané na odvolanie súdom vyššej inštancie. Na vyslovenie porušenia ústavných práv uznesením o sťažnosti sa vyžaduje vyššia miera intenzity pochybenia pri aplikácii podústavného práva (III. ÚS 191/2020).

9. Nie je dôvod odchyliť sa od východiska, že hoci sa o výške náhrady trov konania rozhoduje bez návrhu, nemožno opomenúť dispozičnú zásadu, ktorú treba vzťahovať aj na rozhodovanie o výške náhrady trov konania. Strana sporu musí vyvíjať potrebnú aktivitu, aby vyčíslením náhrady trov konania docielila ochranu svojich práv. Sťažnosť proti rozhodnutiu súdneho úradníka nie je prostriedkom, ktorým sa má napraviť následok skoršej procesnej pasivity strany (IV. ÚS 130/2023, III. ÚS 191/2020, II. ÚS 538/2020).

10. Vec sťažovateľa bola osobitá komplikovaným priebehom konania, v ktorom bolo pomerne skoro rozhodnuté o istine, no následne sa dlhú dobu a pri množstve úkonov právnej služby rozhodovalo o úroku z omeškania. Počas tejto druhej časti konania si sťažovateľ dvakrát, no ešte pred konečným rozhodnutím o základe nároku na náhradu trov konania a, ako sám pripúšťa, nesprávne vyčíslil náhradu trov právneho zastúpenia, keď uviedol nesprávnu základnú sadzbu tarifnej hodnoty. Popritom potom, ako bolo právoplatne rozhodnuté o základe nároku na náhradu trov konania, zostal pasívny. To viedlo k tomu, že vyšší súdny úradník, hoc si bol vedomý toho, že sťažovateľom v posledných podaniach uvedená základná sadzba tarifnej hodnoty je nesprávna a v neprospech sťažovateľa, vychádzal práve z tejto ním uvedenej hodnoty. Tento prístup v rozhodovaní o výške náhrady trov konania nemožno považovať za zjavne mylný, keďže ide o analogické použitie zásady, podľa ktorej súd je viazaný žalobným návrhom a strane nemožno priznať viac, ako žiada.

11. Obdobný prístup vyplýva aj z uznesenia ústavného súdu (II. ÚS 538/2020) za obdobnej procesnej situácie, v ktorej si sťažovateľka najprv vyčíslila nižšiu náhradu trov právneho zastúpenia, no v sťažnosti žiadala priznať viac a jej sťažnosť bola okresným súdom zamietnutá. V rozhodnutí o odmietnutí ústavnej sťažnosti proti uzneseniu o sťažnosti sťažovateľky bola zdôraznená dispozičná zásada a to, že sťažovateľke nič nebránilo v tom, aby si už pred rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka vyčíslila náhradu trov konania v správnej výške. Nebol dôvod na vec sťažovateľa aplikovať záver nálezu ústavného súdu (I. ÚS 171/2019), keďže táto vec bola procesne odlišná. Strana sporu vo vyúčtovaní náhrady trov konania vôbec neuviedla základnú sadzbu tarifnej hodnoty, len vypočítala poskytnuté úkony právnej služby. Vyšší súdny úradník tak v tejto veci základnú sadzbu tarifnej hodnoty určil na základe svojho právneho názoru bez toho, aby mu predtým bola poskytnutá predstava strany o tom, aká má byť základná sadzba tarifnej odmeny.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 22. augusta 2024**

**Robert Šorl**  
predseda senátu